

# МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

## РЕГЛАМЕНТ

### ЗА ОРГАНИЗИРАНЕ И ПРОВЕЖДАНЕ НА УЧЕНИЧЕСКАТА ОЛИМПИАДА ПО АСТРОНОМИЯ ПРЕЗ УЧЕБНАТА 2018-2019 ГОДИНА

#### I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

##### 1.1. Целите на олимпиадата по астрономия са:

- да се стимулира астрономическото образование в извънкласни и извънучилищни форми на обучение като кръжоци, школи, клубове и др.;
- да се мотивират учителите за работа с ученици с изявени способности в областта на физиката и астрономията;
- да се мотивират учениците и техните учители за творчески изяви;
- да се стимулират личностната и творческата изява на учениците;
- да се създадат условия за прилагане на изследователски методи в конкретни предметни области.

1.2. В олимпиадата имат право да участват всички ученици от V до XII клас, които се обучават в дневна, в самостоятелна, в задочна, в комбинирана, в дистанционна или в индивидуална форма на обучение в български общински, държавни и частни училища, както и в училищата на територията на Република България към чуждестранните посолства, разпределени в четири възрастови групи: V-VI, VII-VIII, IX-X и XI-XII клас. Всеки ученик се състезава във възрастова група според класа, в който се обучава през настоящата учебна година, независимо от изучаваното учебно съдържание.

**Възрастова група V-VI клас** включва ученици:

- V клас, които в настоящата учебна година изучават учебно съдържание за V клас;
- VI клас, които в настоящата учебна година изучават учебно съдържание за VI клас.

**Възрастова група VII-VIII клас** включва ученици:

- VII клас, които в настоящата учебна година изучават учебно съдържание за VII клас;
- VIII клас, които в настоящата учебна година се обучават в VIII клас, независимо от изучаваното учебно съдържание.

**Възрастова група IX-X** включва ученици:

- IX клас, които в настоящата учебна година се обучават в IX клас, независимо от изучаваното учебно съдържание (за VIII или за IX клас по физика и астрономия);

- X клас, които в настоящата учебна година се обучават в X клас, независимо от изучаваното учебно съдържание (за IX или за X клас по физика и астрономия).

**Възрастова група XI-XII клас** включва ученици:

- XI клас, които в настоящата учебна година се обучават в XI клас, независимо от изучаваното учебно съдържание (за X или за XI клас по физика и астрономия);

- XII клас, които в настоящата учебна година се обучават в XII клас, независимо от изучаваното учебно съдържание (за XI или за XII клас по физика и астрономия).

1.3. Ученик, който отговаря на критериите за участие във възрастова група IX-X клас при желание и преценка на възможностите си има право да се яви на олимпиадата като участник във възрастова група XI-XII клас. Това се осъществява само след подаване на декларация, подписана от родител, с изрично заявено съгласие за участие на ученика в по-високата възрастова група, до експерта по природни науки и екология в РУО пет работни дни преди публикуване на темите за общинския кръг. Участието в по-високата възрастова група XI-XII клас започва от общинския кръг на олимпиадата и продължава във всички следващи кръгове.

1.4. **Олимпиадата по астрономия се организира и провежда в три кръга: общински, областен и национален.** Не се разрешава промяна на възрастовата група при участието на ученик в различните кръгове на олимпиадата през учебната година.

Учениците, които желаят техните резултати да бъдат оповестявани публично, подават декларация, подписана от тях и от родител, до директора на училището, в което се обучават.

1.5. **Учебното съдържание**, върху което се определят темите за *трите кръга* на олимпиадата по астрономия, е, както следва:

- за учениците от V-VIII клас – от общообразователната подготовка по предметите човекът и природата, география и икономика и физика и астрономия и от подготовката в извънкласни и извънучилищни форми на обучение;

- за учениците от IX-XII клас – от общообразователната/задължителната и профилираната подготовка по физика и астрономия и подготовката в извънкласни и извънучилищни форми на обучение.

1.6. Провежда се по график, определен от МОН в Заповед № РД 09-2686/20.09.2018 г.

1.7. **Организацията и провеждането на олимпиадата** се осъществяват от експерта по физика и астрономия в МОН, от експертите по природни науки и екология в РУО, от директорите на училищата, от директорите на народните астрономически обсерватории и планетариуми, от училищните, областните и Националната комисии.

1.8. **Състав на Националната комисия:**

В Националната комисия участват представители на академичната общност – преподаватели, докторанти и студенти от български и чуждестранни университети, както и от

институтите на БАН, учители по физика и астрономия и специалисти от народните астрономически обсерватории и планетариуми.

Министърът на образованието и науката определя със заповед за всяка учебна година състава на Националната комисия за олимпиадата.

#### 1.9. Задължения на Националната комисия:

- изготвя регламента за организиране и провеждане на олимпиадата и го представя на експерта по физика и астрономия в МОН, подписан от председателя на комисията, не по-късно от 10 работни дни след издаване на заповедта за определяне състава на комисията;
- подготвя програмата за олимпиадата, като програмите се публикуват на сайта на РУО и на сайта на олимпиадата по астрономия;
- определя изпитните материали (темите) и критериите за оценяване за всички кръгове в съответствие с регламента на олимпиадата и програмата на олимпиадата, като се стреми 50% от участниците да получат 50% от точките;
- проверява неразсекретените писмени работи и извършва оценяване на знанията и уменията на учениците, участвали в *областния кръг* за възрастови групи VII-VIII, IX-X и XI-XII клас и в *националния кръг*;
- изготвя и представя в МОН:
  - протокол на всички явили се ученици и техните резултати от *областния кръг* за възрастови групи VII-VIII, IX-X и XI-XII клас, както и окончателен протокол с допуснатите ученици за *национален кръг* не по-късно от 10 работни дни преди *националния кръг*;
  - протокол с окончателното класиране на учениците, участвали в *националния кръг*, протокол с имената на учениците и техните резултати от разширения национален отбор и протокол с имената и резултатите на учениците, които са придобили статут на лауреати от *националната олимпиада*;
- определя разширения национален отбор, в който се включват най-добре представилите се ученици на националния кръг, отговарящи на възрастовите ограничения за групите младша и старша възраст според регламента на Международната олимпиада по астрономия;
- определя състава на националния отбор за участие в Международната олимпиада по астрономия;
- представя в МОН доклад за резултатите и класирането на националния отбор от Международната олимпиада по астрономия.
- членовете на националната комисия не предоставят обучение на ученици за участие в олимпиади *срещу заплащане*, ако то е от името и за сметка на учениците, включително и със средства на училищното настоятелство.

При получаване на заповедта за участие в Национална комисия удостоверяват с декларация отсъствието на обстоятелства, които биха довели до нарушаване на принципа за обективно оценяване и за неразпространение на информация, свързана с темите, задачите и тестовите въпроси, преди тяхното официално обявяване.

1.10. **Координацията и контролът** на дейностите на Националната комисия се осъществява от експерта по физика и астрономия в МОН.

## **II. ОБЩИНСКИ КРЪГ НА ОЛИМПИАДАТА ПО АСТРОНОМИЯ**

2.1. *Общинският кръг* е достъпен за всички ученици от V до XII клас.

2.2. *Общинският кръг* на олимпиадата по астрономия е задочен и включва самостоятелно решаване на задачи в извънучилищна среда, като учениците имат възможност да използват различни източници на информация – интернет, библиотеки и др., в продължение на не по-малко от 30 календарни дни.

2.3. **Учениците се състезават в 4 възрастови групи:** V-VI, VII-VIII, IX-X и XI-XII клас.

2.4. **Изпитните материали (темите) и критериите за оценяване** се изготвят от Националната комисия. Броят на задачите за всички възрастови групи е 6, като максималният брой точки е 60.

2.5. **Изпитните материали (темите)** се публикуват на сайта на МОН, на сайтовете на РУО в страната, както и на интернет страницата на олимпиадата не по-късно от **01.12.2018 г.**

2.6. Срокът за предаване на писмените работи на учениците е **15.01.2019 г. включително.**

2.7. **Директорите** на училищата и директорите на народните астрономически обсерватории и планетариуми назначават училищна комисия за организиране и провеждане на общинския кръг на олимпиадата.

2.8. **Училищните комисии** имат следните задължения:

2.8.1. Размножават изпитните материали за общинския кръг и ги предоставят на всички желаещи ученици.

2.8.2. Приемат писмените работи на учениците до **15.01.2018 г. включително.**

2.8.3. Получават критериите за оценяване на писмените работи от експерта по природни науки и екология от РУО на **16.01.2019 г.**

2.8.4. Оценяват писмените работи на учениците. Всяка писмена работа се оценява от двама проверители независимо и окончателната оценка е средноаритметично от оценките на двамата проверители. Проверителите могат да бъдат учители по *физика и астрономия*, учители, които преподават предмета *човекът и природата (за възрастова група V-VI)* и *учители и специалисти от НАОП и НАО.*

2.8.5. **В срок до 7 работни дни** изготвят:

а) протокол за явилите се ученици и техните резултати;

б) протокол за класираните за *областния кръг* ученици и техните резултати.

2.8.6. **Протоколите** по т. 2.8.5 се заверяват с подпис на директора и печат на училището или на народните астрономически обсерватории и планетариуми и в **двудневен срок** се изпращат на началника на РУО заедно с писмените работи на учениците, класирани за областен кръг от протокола по т. 2.8.5 б. както и списъка на учениците, подали декларация резултатите им **да бъдат** оповестявани публично.

2.8.7. За участие в областния кръг на олимпиадата се класират учениците, които са получили на *общинския кръг* не по-малко от 50% от максималния брой точки.

2.8.8. Писмените работи на класираните ученици се съхраняват от експерта по природни науки и екология в РУО или от експерт, определен от началника на РУО.

2.8.9. **Контролт** по провеждането на *общинския кръг* се осъществява от експертите по природни науки и екология в РУО или от експерт, определен от началника на РУО.

### **III. ОБЛАСТЕН КРЪГ НА ОЛИМПИАДАТА ПО АСТРОНОМИЯ**

3.1. *Областният кръг* на олимпиадата по астрономия се провежда на **23.02.2019 г. от 14 часа**.

3.2. **Времетраенето** на *областния кръг* на олимпиадата по астрономия е 4 астрономически часа.

3.3. **Учениците се състезават в 4 възрастови групи:** V-VI, VII-VIII, IX-X и XI-XII клас. За учениците от V-VI клас *областният кръг* е последен.

3.4. **Изпитните материали (темите) и критериите за оценяване** се изготвят от Националната комисия и трябва да бъдат предадени на експерта по физика и астрономия в МОН не по-късно от 10 работни дни преди началото на *областния кръг*. Броят на задачите за всички възрастови групи е 5, като максималният брой точки е 60.

3.5. **Писмените работи** на учениците **са анонимни** за възрастови групи – VII-VIII, IX-X и XI-XII клас, а за възрастова група V-VI клас – **не са анонимни**.

3.6. **Началникът на РУО** назначава със заповед областна комисия за организация и провеждане на олимпиадата по астрономия, за проверка и оценка, за засекретяване и разсекретяване на писмените работи и определя градовете, училищата домакини и квесторите. Председател на комисията е експертът по природни науки от РУО или експерт, определен от началника на РУО, а членове: директорът на училището домакин или директорът на народната астрономическа обсерватория и планетариум, учители. Квесторите не са учители със специалност физика, преподаватели по човекът и природата, физика и астрономия и география и икономика, не са учители и специалисти от НАОП и НАО.

3.7. **Областната комисия:**

3.7.1. Проверява и оценява писмените работи на учениците от възрастова група V-VI клас. Всяка писмена работа се оценява от двама проверители независимо и окончателната оценка е средноаритметично от оценките на двамата проверители. Проверителите могат да бъдат само учители със специалност физика и учители и специалисти от НАОП и НАО.

3.7.2. Изготвя в срок до седем работни дни от състезателния ден:

а) протокол № 1 за явилите се ученици и техните резултати за възрастова група V-VI клас като председателят го изпраща в електронен вид на експерта по физика и астрономия в МОН.

б) справка (по образец от МОН на електронен носител) за броя на оценителите и за броя работи, проверени и оценени от всеки член на областната комисия, която се изпраща на хартиен носител и по електронен път на експерта по физика и астрономия в МОН.

3.7.3. Председателят на областната комисия **до два работни дни** след датата на провеждане на областния кръг изпраща на експерта по физика и астрономия в МОН:

3.7.3.1. писмените работи на учениците и малките пликчета с имената им от възрастови групи VII-VIII, IX-X и XI-XII клас;

3.7.3.2. списъци в електронен вид (по образец от МОН във формат Excel) с имената, училището, населеното място, областта и класа на учениците, участвали в областния кръг;

3.7.3.3. списък на учениците, подали декларация резултатите им **да бъдат** оповестявани публично.

3.8. **Националната комисия** систематизира резултатите на явилите се ученици от възрастова група V-VI клас и определя учениците с най-високи постижения, съставляващи около 20% от общия брой участници. Тези ученици получават поощрителни грамоти, изготвени от РУО и/или Националната комисия.

3.9. **Проверката на писмените работи** от *областния кръг* за възрастови групи VII-VIII, IX-X и XI-XII клас се осъществява от Националната комисия.

3.10. **Оценяване:**

Всяка писмена работа се оценява от двама проверители – членове на Националната комисия, независимо и окончателната оценка е средноаритметично от оценките на двамата проверители.

3.11. **Националната комисия:**

3.11.1. оценява и класира учениците при **неразсекретени** писмени работи;

3.11.2. разсекретява и изготвя протокол № 2 по възрастови групи, на който поименно са отбелязани резултатите в низходящ ред на всички писмени работи;

3.11.3. класира учениците за участие в националния кръг и в срок не по-късно от **10 дни** преди датата на *националния кръг* представя в МОН **окончателен протокол** с имената на допуснатите до участие в *националния кръг* ученици и техните резултати, както и протокол № 2.

3.11.4. Индивидуалните резултати на учениците от *VIII клас* от областния кръг на олимпиадата по астрономия, може да се използват от тях при класиране за места по държавния план-прием в VIII клас съобразно решението на педагогическия съвет на съответното училище. *Само за тези ученици* резултатите се изразяват освен в брой точки и в проценти от постигнатия максимален брой точки за страната. Максималният брой точки за страната е най-високият резултат на

ученик в списъка на допуснатите до национален кръг, публикуван на официалната страница на МОН;

3.12. Решението на Националната комисия по отношение на допуснатите ученици до национален кръг е окончателно и не подлежи на обжалване и промяна.

3.13. Окончателният протокол се изпраща до РУО.

3.14. Списъкът с окончателните резултати на учениците от областния кръг на олимпиадата по астрономия се публикува на официалната страница на РУО при спазване на изискванията за защита на личните данни на учениците.

3.15. **За участие** в *националния кръг* се допускат до 100 (сто) ученици в следните възрастови групи: за VII-VIII клас – от 30 до 50 ученици, за IX-X клас – от 25 до 40 ученици, а за XI-XII – от 15 до 30 ученици.

#### **IV. НАЦИОНАЛЕН КРЪГ НА ОЛИМПИАДАТА ПО АСТРОНОМИЯ**

4.1. *Националният кръг* на олимпиадата по астрономия се провежда от **19.04. до 21.04.2019 г. в гр. Стара Загора**. Двата състезателни тура започват в 8:00 ч.

4.2. *Националният кръг* се провежда в рамките на 2 последователни дни. Първият тур се състои от 4 задачи (теоретични и практически), а вторият – от тест с 8 въпроса със затворен (избираем) отговор и 6 изчислителни въпроса. Максималният брой точки в първия етап е 56 точки, а във втория етап – 14 точки.

4.3. **Учениците се състезават в 3 възрастови групи:** VII-VIII, IX-X и XI-XII клас.

4.4. Членове на Националната комисия изготвят темите и критериите за оценяване за *националния кръг*. Темите и критериите за оценяване трябва да бъдат готови 10 работни дни преди началото на *националния кръг* на олимпиадата.

4.5. **Времетраенето** на *националния кръг* на олимпиадата по астрономия за трите възрастови групи е:

- първи тур – 5 астрономически часа;
- втори тур – до 1,5 астрономически часа.

4.6. **Писмените работи** на учениците **са анонимни** за трите възрастови групи.

4.7. **Оценяването** се извършва от Националната комисия, която определя и оповестява критериите за проверка и оценка на работите.

4.8. **Всяка писмена работа** се оценява от двама проверители – членове на Националната комисия, независимо и оценката е средноаритметично от оценките на двамата проверители. Оценката на Националната комисия е окончателна и не подлежи на обжалване и промяна.

4.9. На базата на получените резултати Националната комисия осъществява класирането, като определя класираните на първо, второ и трето място трима участници във всяка от възрастовите групи.

4.10. Разкриването на анонимността се извършва в края на втория етап в присъствието на ръководителите на учениците.

4.11. В крайното класиране на *националния кръг* участват ученици, които са се явили на първия и втория тур, и са получили съответен брой точки и в двата тура.

4.12. При определянето на учениците, класирали се на първо, второ и трето място за всяка възрастова група, ако между двама участници има равенство в точките, се използват допълнителни показатели. На по-предно място се класира ученикът, който е получил:

- по-голям брой точки на първия тур;
- по-голям брой точки на теоретичните задачи в този тур
- по-голям брой точки на изчислителните въпроси в теста.

Показателите се прилагат в посочената последователност до възникване на разлика в представянето на учениците.

4.13. **Правила за определяне на оценка отличен** на *националния кръг*.

Националната комисия по астрономия определя оценка:

- а) отличен (6) на ученика, класиран на първо място на *националния кръг* на олимпиадата, и на учениците, получили над 90% (включително) от средния брой точки на първите трима;
- б) отличен (5,75) на учениците, получили от 85% (включително) до 89% (включително) от средния брой точки на първите трима;
- в) отличен (5,50) на учениците, получили от 75% (включително) до 84% (включително) от средния брой точки на първите трима.

4.14. **Националната комисия** изготвя протокол за учениците от XII клас, получили оценка отличен (6), които ще бъдат удостоени със **званието „лауреат“** на Националната олимпиада.

4.15. На учениците от възрастова група XI-XII клас, получили оценка отличен (6) от *националния кръг* на олимпиадата и завършващи средно образование през настоящата учебна година, МОН издава документ, удостоверяващ статута им на лауреати на националната олимпиада съгласно § 2 от Наредбата за държавните изисквания за приемане на студенти във висшите училища на Република България и чл. 33 и чл. 35 от Наредба № 8/11.08.2016 г. за информацията и документите.

4.16. На учениците от възрастова група XI-XII клас, получили оценка отличен (от 5,50 до 6) от *националния кръг* на олимпиадата и завършващи средно образование през настоящата учебна година, МОН издава служебна бележка, която да послужи за приемането им във висши училища при решение на съответното висше училище.



4.17. Учениците от всички възрастови групи, класирани на първо, второ и трето място в *националния кръг*, получават грамота от МОН.

4.18. Учениците, участвали в национален кръг на олимпиадата по астрономия, получават грамота за участие, подписана от председателя на Националната комисия.

4.19. **Координирането и контролът** на всички дейности по провеждането на *националния кръг* се осъществяват от експерта по физика и астрономия в МОН.

## **V. ПОДГОТОВКА, ОРГАНИЗИРАНЕ И УЧАСТИЕ В МЕЖДУНАРОДНАТА ОЛИМПИАДА ПО АСТРОНОМИЯ**

5.1. Разширеният национален отбор, който ще се подготвя за участие в Международната олимпиада, се определя от Националната комисия по астрономия и включва не по-малко от 15 от най-високо класиралите се участници в *националния кръг* на олимпиадата по астрономия, отговарящи на възрастовите ограничения за младша и старша възраст съгласно регламента на Международната олимпиада по астрономия, като подготовката на първите 12 се финансира от МОН, а на останалите - от спонсори.

5.2. Подборният кръг се организира и провежда от работна група, излъчена от Националната комисия по време на провеждане на *националния кръг*.

5.3. Подготовката на разширения национален отбор за участие в Международната олимпиада по астрономия се извършва от определената работна група.

5.4. Броят на участниците в националния отбор се определя от правилата на Международната олимпиада по астрономия. В отбора, в допълнение към основната квота от 5 ученици, участват и носителите на златен и сребърен медал от Международната олимпиада в предходната година, отговарящи на възрастовите ограничения.

*Забележка. В националния отбор могат да бъдат включени единствено ученици, които са участвали във всички кръгове на олимпиадата по астрономия – общински, областен и национален.*

5.5. Окончателният състав на националния отбор се определя от Националната комисия, като се има предвид представянето на участниците в контролните работи по време на подготовката на разширения отбор и резултатите от *националния кръг* на олимпиадата по астрономия.

5.6. Националният отбор участва в Международната олимпиада след получена покана от страната домакин и при условията на регламента на Международната олимпиада.

5.7. Ръководители на състава на националния отбор могат да бъдат председателят и членовете на Националната комисия, преподаватели и научни работници, участвали в подготовката на отбора. Наблюдатели могат да бъдат представители на Министерство на образованието и

науката, председателят и членове на Националната комисия, преподаватели и научни работници.

5.8. Националният отбор участва в МОА при осигурено финансиране от МОН в съответствие със Заповед № РД 09-2686/20.09.2018 г. и от спонсори.

## **VI. ПОДГОТОВКА, ОРГАНИЗИРАНЕ И УЧАСТИЕ В МЕЖДУНАРОДНАТА ОЛИМПИАДА ПО АСТРОФИЗИКА**

6.1. В националния отбор за участие в Международната олимпиада по астрофизика се включват учениците, класирани на първите пет места на националния кръг на олимпиадата по астрономия само от възрастова група XI-XII клас.

6.2. Ръководители на състава на националния отбор могат да бъдат председателят и членовете на Националната комисия, преподаватели и научни работници, участвали в подготовката на отбора.

6.3. Националният отбор участва в Международната олимпиада по астрофизика при осигурено финансиране от спонсори.

*По време на олимпиадата учениците могат да ползват калкулатори.*

*При участието си във всички кръгове на олимпиадата учениците трябва да носят чертожни инструменти (триъгълник, пергел, транспортир).*

**НАЦИОНАЛНА КОМИСИЯ**